

Inovace bakalářského studijního oboru Aplikovaná chemie

<http://aplchem.upol.cz>

CZ.1.07/2.2.00/15.0247

Tento projekt je spolufinancován
Evropským sociálním fondem a státním
rozpočtem České republiky.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

OKRESNÍ HOSPODÁŘSKÁ
KOMORA OLOMOUC

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

7. Lekce

Nástroje hospodářské politiky státu

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace bakalářského studijního
oboru Aplikovaná chemie

Struktura lekce:

- 7.1 Monetární politika
- 7.2 Fiskální politika
- 7.3 Obchodní politika
- 7.4 Důchodová a sociální politika

7.1 Monetární politika

- je zaměřena na regulaci množství peněz v oběhu
- centrální banka v ČR je **Česká národní banka ČNB**
- má monopol na emise peněz
- emisí peněz, vydáním resp. stažením z oběhu mění CB množství nabízených peněz a tím i úrokové míry

7.1 Monetární politika

Podle monetaristického pojetí (Friedman) vycházejí účinky monetaristické politiky z analýzy rovnováhy na peněžním trhu, která je matematicky vyjádřena následujícím vzorcem:

7.1 Monetární politika

$$M \times V = P \times Y$$

M: množství peněz v oběhu

V: rychlost obrátu peněz

P: úroveň cenové hladiny

Y: reálný hrubý domácí produkt

7.1 Monetární politika

Monetární, tj. peněžní a úvěrová politika je zaměřena:

- na kontrolu a regulaci množství peněz v ekonomice státu
- regulaci úrokových měr
- stanovení podmínek úvěrů

7.1 Monetární politika

Stát může pomocí své monetární politiky účinně působit na regulaci hospodářského prostředí:

a) nástroje přímé (administrativní)

např.: regulace investiční činnosti, regulace spotřebních úvěrů, stanovení úvěrových stropů, odebrání bankovní licence

7.1 Monetární politika

b) nástroje nepřímé

např.: povinné minimální rezervy, diskontní sazba, operace na volném trhu, stanovení reeskontních kontingentů ....

7.1 Monetární politika

Pomocí těchto nástrojů centrální banka působí na trhu peněz - ovlivňuje **nabídku peněz**.

Existují 2 základní **typy monetární politiky**:

- a) expanzivní – zvyšuje se nabídka peněz
- b) restriktivní – snižuje se nabídka peněz

7.2 Fiskální politika

- je spjata s tvorbou a rozdělováním finančních prostředků prostřednictvím soustavy rozpočtů
- **Státní rozpočet** představuje centralizovaný fond finančních prostředků, které vytvářejí všechny ekonomické subjekty státu, rozdělují a užívají jej státní orgány.
- Stát tak pomocí příjmů a výdajů ze státního rozpočtu přerozděluje finanční prostředky tam, kam společnost potřebuje

7.2 Fiskální politika

- Stát tak pomocí příjmů a výdajů ze státního rozpočtu přerozděluje finanční prostředky tam, kam společnost potřebuje.
- **Druhy státního rozpočtu:**
  - vyrovnaný
  - přebytkový
  - deficitní
- Opakovaný deficit SR tvoří **státní dluh**

7.2 Fiskální politika

Příjmy SR:

1. úvěrové

2. neúvěrové

a) daňové – přímé a nepřímé daně

b) nedaňové – poplatky a místní poplatky

7.2 Fiskální politika

Výdaje SR:

1. mandatorní výdaje
2. transferové platby
3. výdaje do národního hospodářství
4. obrana státu, státní správa, školství, kultura, zdravotnictví...

7.3 Obchodní politika

- Mezi **hlavní nástroje** v této oblasti patří:
  - celková zahraniční orientace státu
  - stanovení dovozních kvót
  - stanovení vývozních kvót
  - stanovení celních tarifů
  - poskytování vývozních subvencí
  - stanovení kurzů měny

7.3 Obchodní politika

a) Mezi **přímé nástroje** patří:

- kvóty
- tarify a vývozní subvence
- neviditelné překážky dovozu

b) Mezi **nepřímé nástroje** patří:

- intervence na devizových trzích
- opatření k regulaci platební bilance státu

7.4 Důchodová a sociální politika

Nástroji důchodové a sociální politiky působí stát na cenu výrobních faktorů trhu, tj. **na mzdy (příjmy), zisky a ceny.**

- a) Přímé nástroje** (měly by mít dočasný charakter)
- stanovení minimální mzdy
  - regulace cen některých druhů zboží

7.4 Důchodová a sociální politika

- stanovení procenta zdravotního a sociálního pojištění
  - stanovení hranice pro odchod do důchodu
  - stanovení výše dovolené
- **Nepřímé nástroje**
    - různá doporučení vlády podnikajícím subjektům

7.4 Důchodová a sociální politika

- informace o různých možnostech podnikání
- vytváření různých podpůrných fondů
- grantová politika vlády